

Anmälningar om kränkande behandling från Tyresö gymnasium

En sammanställande analys ht-21

2022-02-24

Pia Hasselrot

tyresö kommun

Innehållsförteckning

1	Beskrivning av ärendet.....	4
2	Huvudsakliga slutsatser	4
3	När ska en anmälan göras?.....	4
4	Antal anmälningar	5
4.1	Anmälningar per månad	6
4.2	Anmälningar per årskurs	7
5	Typ av kränkning.....	8
5.1	Typ av kränkning efter kön.....	8
5.2	Var inträffade kränkningen	9
6	Skolans arbete med kränkingsanmälningar och likabehandlingsarbete	
	11	
6.1	Utmaningar i likabehandlingsarbetet	11
7	Barn- och utbildningsförvaltningens kommentarer	12
7.1	Fortsatt arbete	12
	Bilaga 1. Begrepp och definitioner	13
	Bilaga 2. Tillgänglighetsanpassning av diagram.....	14
	Figur 1.	14
	Figur 2	14
	Figur 3	14
	Figur 4	14
	Figur 5	14
	Figur 6	15
	Figur 7	15

1 Beskrivning av ärendet

I 6 kap. 10 § skollagen (2010:800) föreskrivs att lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att anmäla det till rektor. Rektorn ska i sin tur anmäla vidare till huvudmannen. Anmälningssplikten inträffar så fort personalen får kännedom om att en elev upplevt sig vara kränkt, vid signaler om kränkande behandling genom personalens observationer eller genom information från vårdnadshavare och andra. Kränkande behandling är ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Det kan till exempel vara nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden, utfrysning, hot eller slag och sparkar. Även elaka mejl eller kommentarer på internet eller via sms kan vara kränkande behandling.¹

Barn- och utbildningsförvaltningen har i uppdrag att två gånger per år sammanfatta och analysera anmälda kränkningar till huvudmannen från verksamheterna.² Den här rapporten är den andra i ordningen och avser perioden första augusti till sista december 2021. Anmälningarna var manuella under 2021. Under våren 2022 ska Tyresö gymnasium övergå till att använda samma e-tjänst för anmälning av kränkande behandling som för- och grundskolorna i Tyresö kommun. Det digitala systemet kommer att ge ökade möjligheter till kvalitetssäkring och förbättrade möjligheten till analys.

2 Huvudsakliga slutsatser

Antalet anmälningar om kränkande behandling har ökat under höstterminen 2021 till 20 stycken, jämfört med fyra anmälningar under vårterminen. Anledningen är troligen att höstterminen genomfördes på plats på Tyresö gymnasium, till skillnad från vårens fjärrundervisning. Totalt för 2021 gjordes 24 anmälningar, vilket är i linje med siffrorna för 2020 (20 anmälningar). Gymnasieskolans fjärrundervisning under 2020-2021 gör det svårt att göra jämförelser med tidigare år, i och med att få anmälningar görs när eleverna arbetar på distans. Fjärrundervisningen har även inneburit svårigheter att involvera eleverna i det förebyggande arbetet.

3 När ska en anmälan göras?

Anmälningssplikten inträffar så fort personalen får kännedom om att en elev upplevt sig vara kränkt. Ansvaret gäller även vid signaler om kränkningar genom personalens observationer eller via information från vårdnadshavare och andra. Det krävs inte att eleven uttalat att hen har upplevt sig kränkt för att personal ska agera. Verksamheten ska inte heller göra någon värdering av hur

¹ Skollag (2010:800) samt skolverket.se

² Sammanträde 2021-03-24 § 20, Dnr 2020/GVN 0067 44

allvarlig en händelse är innan de gör anmälan till huvudman. Anmälan ska göras skyndsamt.

Anmälan görs oavsett vem som utsatt eleven för kränkning. Det kan gälla kränkningar mellan elever eller mellan vuxen och elev. Ansvaret omfattar även det som händer på fritiden om det har samband med verksamheten.

Anmälningsplikten tillämpas på motsvarande sätt om en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen.³

Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de anmälda kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.⁴

Huvudmannen har delegerat till rektor att genomföra en utredning, samt i förekommande fall vidta åtgärder, vid signaler om kränkande behandling i samband med verksamheten. Vidtagna åtgärder ska därefter följas upp och utvärderas.⁵

4 Antal anmälningar

Statistiken över anmälda kränkningar omfattar alla händelser som Tyresö gymnasium anmält till huvudmannen. En anmälan är inte liktydig med en händelse i och med att Skollagen kräver att skolans personal ska anmäla vid alla fall som upplevs vara en kränkning. Efter anmälan ska situationen utredas och därefter ska åtgärder vidtas eller ärendet avslutas.

En anmälan kan också innehålla flera händelser för en elev. Det kan även handla om att flera elever kränkt en elev. En begrepps- och definitionslista finns i slutet av rapporten, se bilaga 1. Samtliga diagram och tabeller är tillgänglighetsanpassade, se bilaga 2.

Under höstterminen 2021 har huvudmannen fått in 20 anmälningar om kränkande behandling. Det är en ökning i jämförelse med vårterminens fyra anmälningar. Ökningen kan bero på att undervisningen har skett på plats i gymnasieskolans lokaler, till skillnad mot vårterminens distans- och fjärrundervisning.

De anmälningar som gjordes under höstterminen 2021 innehåller ingen uppgift om en elev utsatts för upprepade kränkningar. Skolledningen uppger att det har skett tre fall av upprepade kränkningar, dvs där en första kränkning har fortsatt med ytterligare en kränkning vid ett senare tillfället. Under våren 2022 övergår

³ 6 kap. 10 § andra stycket skollagen (2010:800)

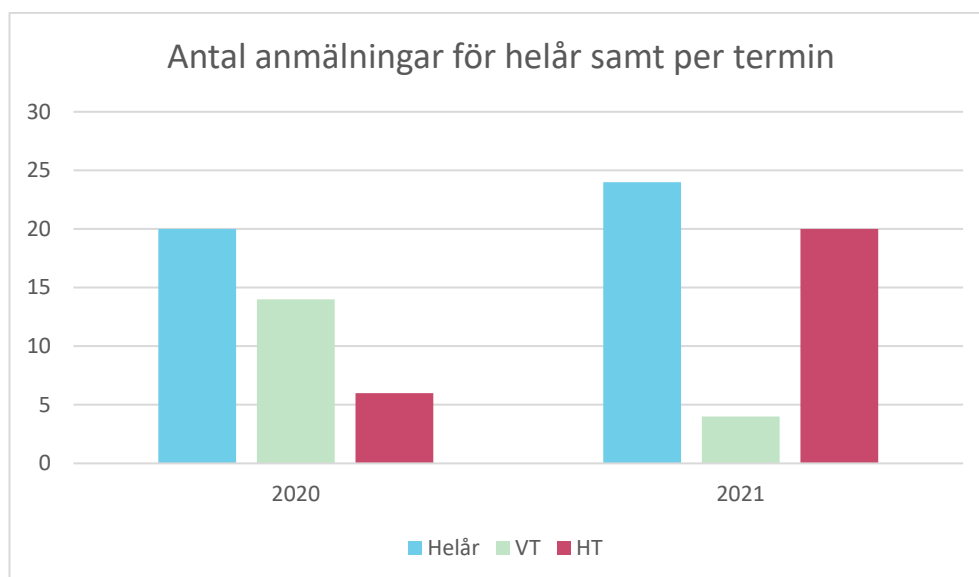
⁴ 6 kap. 10 § skollagen (2010:800)

⁵ Tyresö kommun (2021). Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens delegationsordning. Dnr 2021/GVN 0013 003

skolan till att använda en e-tjänst för anmälningar av kränkande behandling. I e-tjänsten finns möjlighet att ta ut statistik om upprepade kränkningar.

Alla anmälningar har lett till åtgärder. Alla ärenden har avslutats vid rapportens sammanställande.

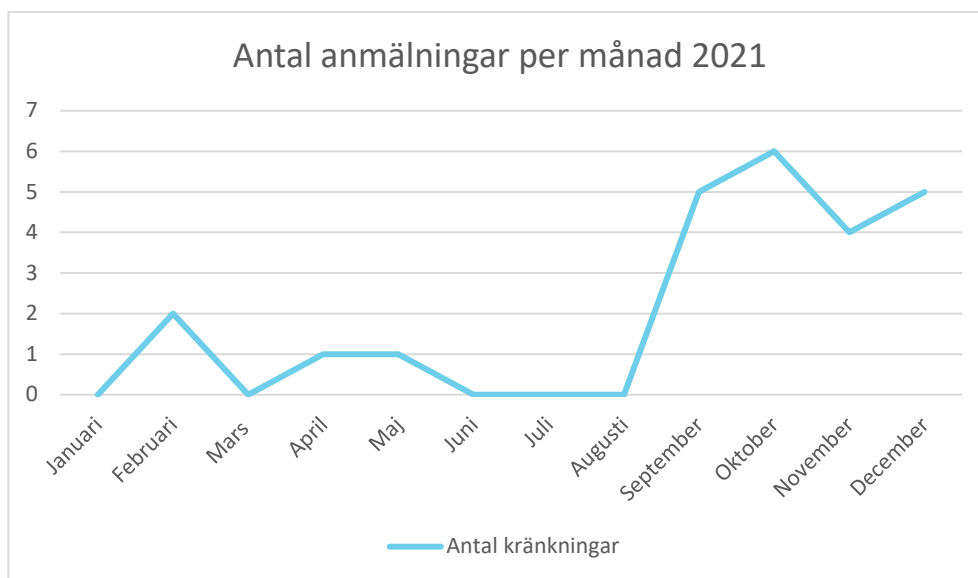
Under året 2021 gjordes 24 anmälningar jämfört med 20 under år 2020.

Figur 1 Diagrammet visar inkomna anmälningar per år samt per termin för 2020 samt 2021.

4.1 Anmälningar per månad

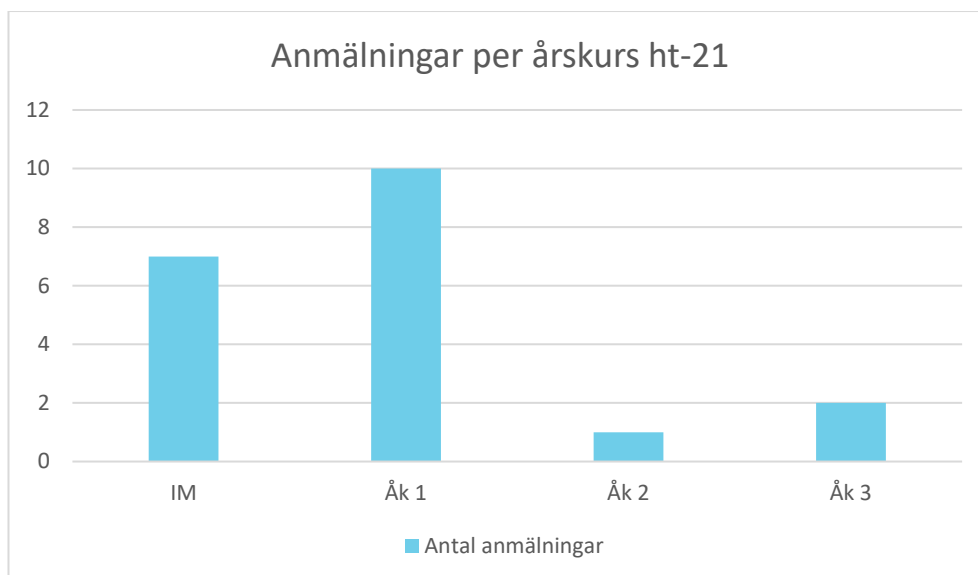
Flest anmälningar, sex stycken, skedde under oktober månad. Under sommarmånaderna, när Tyresö gymnasium inte har någon verksamhet skedde inga kränkingsanmälningar. En förklaring kan vara att antalet kränkningar är störst i början av terminen, när eleverna är nya i sin klass eller tillbaka i sin klass efter sommarlovet.

Figur 2 Diagrammet visar antalet anmälningar per månad under 2021.

4.2 Anmälningar per årskurs

Flest anmälningar skedde för elever i årskurs 1 med tio anmälningar, följt av elever på introduktionsprogrammet (IM) med sju anmälningar. Att flest kränkningar sker där hänger troligen samman med att eleverna introduceras till en ny klass och en ny miljö. Detta är enligt rektor på Tyresö gymnasium ett mönster som finns i de flesta gymnasieskolor. Tyresö gymnasium arbetar strukturerat och långsiktigt mot kränkande behandling vilket kan vara förklaringen till att det anmäls få kränkningar i årskurs 2-3.

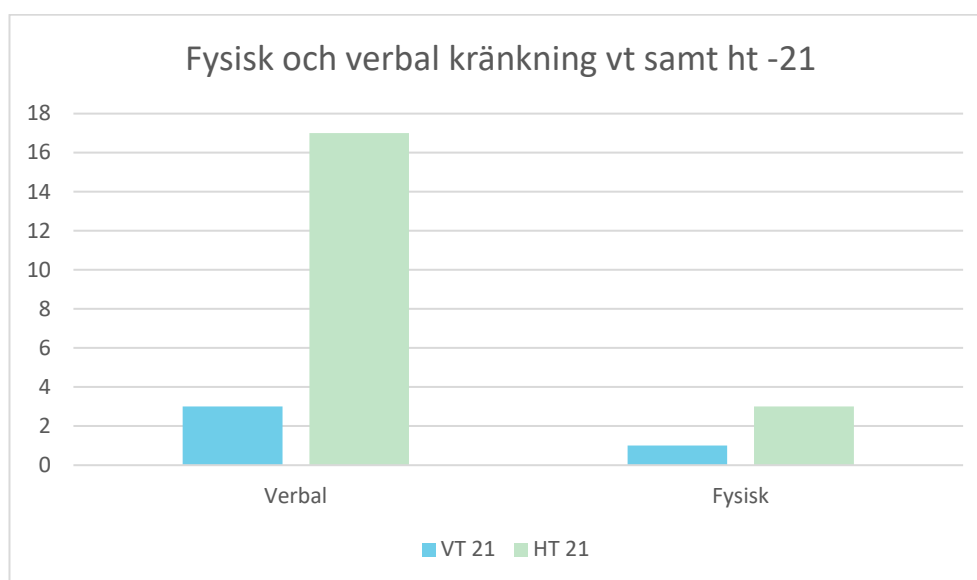
Figur 3 Diagram visar anmälningar per årskurs för ht 2021.

5 Typ av kränkning

Tyresö gymnasium anger om en kränkning är verbal eller fysisk. Kränkning via internet har till exempel registrerats som en verbal kränkning. I e-tjänsten kommer även psykisk kränkning och nätkränkning ingå som alternativ vid anmälan.

Majoriteten av de inkomna anmälningarna handlar om verbala kränkningar, 85 procent. Femton anmälningar har förtydligande information kring vilken typ av kränkning anmälan gäller. Sex anmälningar gäller hot och sex anmälningar gäller sexuella trakasserier. Det finns en anmälan var gällande trakasserier på grund av etnicitet, misshandel samt ryktesspridning.

Två anmälningar ledde till polisanmälningar, bägge dessa innebar fysisk kränkning och skedde i anslutning till skolan. I fem av fallen var den eller de som utförde den misstänkta kränkningen inte elev på skolan. I ett fall var det en lärare som utförde den misstänkta kränkningen.

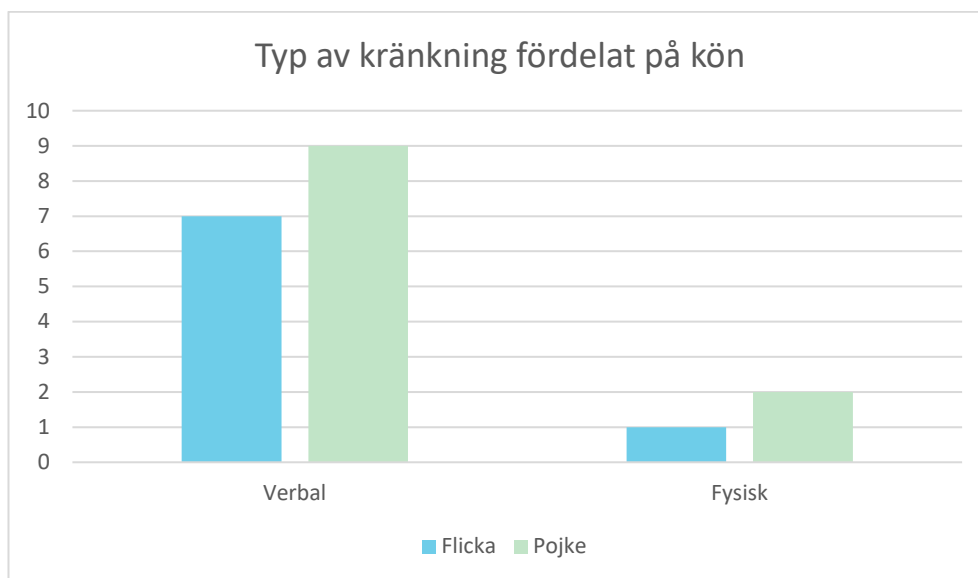

Figur 4 Diagrammet visar antal anmälningar av fysisk och verbal kränkning fördelad på vt samt ht 2021

5.1 Typ av kränkning efter kön

Höstterminen 2021 inkom 20 anmälningar. Av dem gällde elva pojkar (55 procent) och åtta gällde flickor (40 procent). För en anmälan har inget kön angetts. Könsfördelningen på Tyresö gymnasium är 73 procent pojkar och 27 procent flickor.⁶

⁶ Av 426 elever på Tyresö gymnasium är 114 flickor och 312 pojkar.

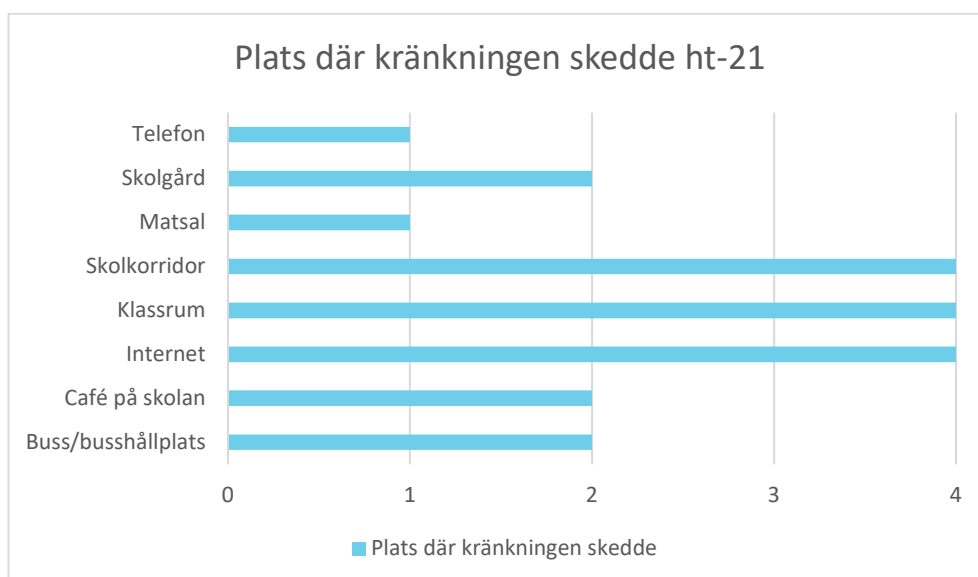

Figur 5 Diagram visar verbala och fysiska kränkningar fördelat på kön för ht 2021

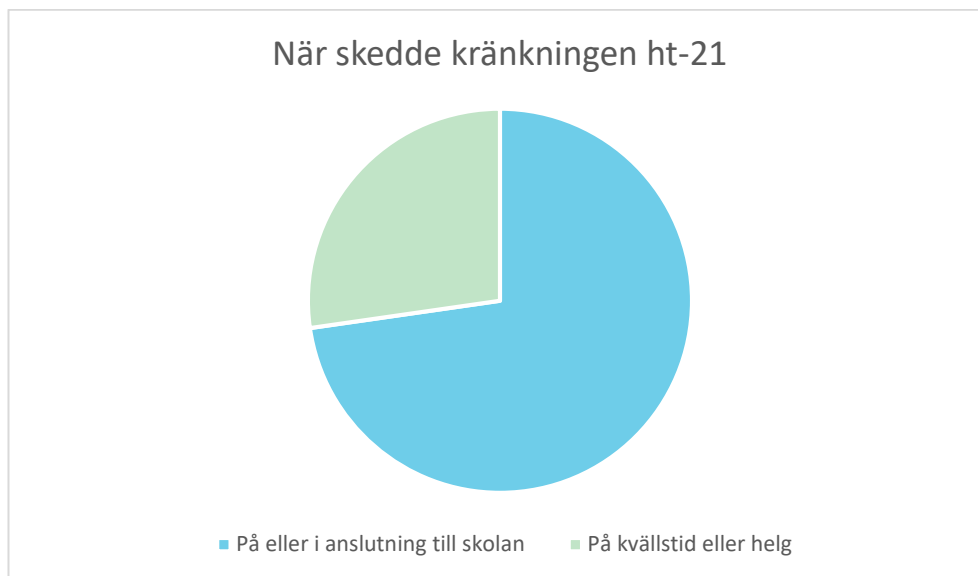
5.2 Var inträffade kränkningen

Flest kränkningar skedde på eller i anslutning till skolan. Fem kränkningar skedde via telefon/på internet. Det är främst kränkningar via internet som sker på kvällstid eller helg.

En kränkningsanmälan kan omfatta flera platser och flera tidpunkter, till exempel kan den kränkande behandlingen ske både på skolan och på internet.

Figur 6 Diagram som visar vilka platser där den anmälda kränkningen skedde ht 2021.

Figur 7 Diagram som visar när på dagen den anmälda kränkningen inträffade ht 2021.

6 Skolans arbete med kränkingsanmälningar och likabehandlingsarbete

Tyresö gymnasium arbetar förebyggande, främjande och åtgärdande mot kränkande behandling. Skolan arbetar systematiskt enligt likabehandlingsplanen. Skolchefen har dialog med rektorn och följer upp kränkande behandling per månad. Inkomna anmälningar om kränkande behandling är ett underlag i skolans arbete med att identifiera risker. Som exempel kan nämnas att i och med att de flesta kränkningar sker i årskurs 1 lägger skolan stort arbete på att få nya elever att ta till sig skolans ordningsregler, bland annat genom att se till att eleverna involveras i arbetet. Äldre elever har föreslagit att de ska ta fram en film för att visa nya elever hur man ska uppföra sig på Tyresö gymnasium. Arbetet med filmen har skjutits upp på grund av corona.

Skolan arbetar även med att blanda klasser och lärare på studiedagar för att elever ska känna sig trygga i hela skolan och med alla lärare. Under 2021 hade skolan en studiedag om våld i nära relationer (Orange day) för att eleverna skulle lära känna varandra och därmed öka tryggheten i skolan. En studiedag är planerad till 14 februari 2022 (Red day) med tema vänskap och relationer.

Tyresö gymnasium har en trygghetsgrupp som har veckovisa trygghetsmöten. Trygghetsgruppen analyserar inkomna kränkingsanmälningar och utreder de anmälningar som behöver åtgärdas.

Gemensamma mallar och riktlinjer finns för arbetet mot kränkande behandling, samt för det förebyggande och främjande arbetet. Det kommungemensamma arbetet tas upp på resultatdialogerna där reflektioner kring arbetet och användning av material analyseras i förhållande till skolan.

Tyresö gymnasium kommer att införa e-tjänsten för anmälan av kränkande behandling under våren 2022. Den månatliga uppföljningsrapporten som kan tas fram via e-tjänsten innebär att Tyresö gymnasium kommer ha utökade möjligheter att följa statistiken över antal kränkningar samt vilken typ av kränkning det avser (fysisk, psykisk, verbal eller nätkränkning).

Tyresö gymnasium anser att likabehandlingsarbetet fortlöper bra. Det kommungemensamma arbetet och materialet ger stöd och systematik kring likabehandling. E-tjänsten kommer att öka kvaliteten på den statistik som skolan kan ta ut vilket kommer att underlätta arbetet. Tyresö gymnasium arbetar i alla led aktivt förebyggande och främjande för trygghet i skolan.

6.1 Utmaningar i likabehandlingsarbetet

Fjärrundervisning har inneburit utmaningar i skolans arbete mot kränkande beteende. Skolan har svårt att fånga in de kränkningar som sker utanför skolan och det är inte säkert att eleven vänder sig till skolan för hjälp i dessa fall.

Skolan arbetar för att öka elevernas kunskap om vad som räknas som kränkande behandling och säkerställa att eleverna vet hur de ska göra för att anmäla kränkande behandling, bland annat genom skolgemensamma studiedagar.

Vårens byte till e-tjänst för anmälningar av kränkande behandling kan påverka underlagets kvalitet. Skolledningen är medveten om övergången och bevakar frågan tillsammans med skolans trygghetsgrupp.

7 Barn- och utbildningsförvaltningens kommentarer

Barn- och utbildningsförvaltningen ser att Tyresö gymnasium har ett gott arbete med trygghet och mot kränkande behandling. Avstämningen med skolan gällande kränkingsanmälningarna och likabehandlingsarbetet görs kontinuerligt. Skolan arbetar seriöst med att anmäla när en elev blivit utsatt för kränkande behandling och har ett strukturerat arbetssätt för analys och åtgärder av anmälningarna. En effektiv åtgärd är skolans elevassistenter som jobbar elevnära och snabbt fångar upp händelser som riskerar att bli konflikter.

Förvaltningen ser även att det främjande arbetet har gett resultat. Den länsgemensamma elevenkäten visar att alla frågor kring trygghet och trivsel har förbättrats sedan föregående år. Även Skolinspektionens enkät visar en klar förbättring sedan 2019 avseende studiero, trygghet och att förhindra kränkningar.

7.1 Fortsatt arbete

Tyresö gymnasium behöver fortsätter det proaktiva arbetet kring trygghetsskapande åtgärder i och med att det fanns svårigheter att involvera eleverna i arbetet under vårens fjärrundervisning.

Skolledningen behöver säkerställa att införandet av kränkingsanmälningar via e-tjänsten går smidigt och att arbetet även i fortsättningen är en naturlig och levande del av Tyresö gymnasiums verksamhet.

Bilaga 1. Begrepp och definitioner

Typ av kränkning:

- Fysisk kränkning är till exempel slag, sparkar, knuffar.
- Psykisk kränkning är till exempel utfrysning, blickar.
- Verbal/skriftlig kränkning är till exempel nedsättande kommentarer.
- Nätkränkning är till exempel kränkningar på internet, sociala medier, sms, e-post.

Kränkande behandling är ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet, utan att det är diskriminering enligt diskrimineringslagen. (6 kap. 3 § skollagen).

Diskriminering och trakasserier är ett uppträdande som missgynnar eller kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Diskriminering förutsätter ett maktövertag hos den som diskriminerar – alltså kan lärare diskriminera elever, men inte tvärtom. När det inte finns någon maktobalans mellan de som är inblandade klassas handlingen istället som trakasserier. (1 kap. 4 § diskrimineringslagen).

Mobbning är när ett barn eller en elev blir utsatt för kränkande behandling eller trakasserier vid upprepade tillfällen. Mobbning är inte ett begrepp som används i skollagen. (Skolverkets webbplats, 2020-01-24).

Likabehandling innebär att alla barn och elever ska behandlas utifrån sina förutsättningar så att de får lika rättigheter och möjligheter. Arbetet för likabehandling är en del av skolans värdegrundsarbete som handlar om att aktivt främja alla elevers lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.

Bilaga 2. Tillgänglighetsanpassning av diagram

Figur 1.

Antal inkomna anmälningar per år samt per termin.

	Helår	VT	HT
2020	20	14	6
2021	24	4	20

Figur 2

Antal anmälningar per månad.

Månad	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Antal	0	2	0	1	1	0	0	0	5	6	4	5

Figur 3

Antal anmälningar per årskurs för ht 2021.

	Antal anmälningar
IM	7
Åk 1	10
Åk 2	1
Åk 3	2

Figur 4

Antal anmälningar av fysisk och verbal kränkning fördelad på vt samt ht 2021

	VT 21	HT 21
Verbal	3	17
Fysisk	1	3

Figur 5

Verbala och fysiska kränkningar fördelat på kön för ht 2021.

	Kvinna	Man
Verbal	7	9
Fysisk	1	2

Figur 6

Vilka platser där den anmälda kränkningen skedde ht 2021.

	Plats där kränkningen skedde
Buss/busshållplats	2
Café på skolan	2
Internet	4
Klassrum	4
Skolkorridor	4
Matsal	1
Skolgård	2
Telefon	1

Figur 7

När på dagen den anmälda kränkningen inträffade ht 2021.

	När skedde kränkningen ht-21
På eller i anslutning till skolan	16
På kvällstid eller helg	6